

Бібліотека
Житомирського державного університету
імені Івана Франка

БУТИ У СВІТІ
Й НІЧИМ НЕ ПОЗНАЧИТИ
СВОГО ІСНУВАННЯ –
ЦЕ ЗДАЄТЬСЯ МЕНІ ЖАХЛИВИМ

205 років
від дня народження
М. В. Гоголя

2014

Микола Васильович Гоголь – російський та український прозаїк, драматург, поет, критик, публіцист, визнаний класик української та російської літератури.

Микола Васильович Гоголь народився 20 березня (1 квітня за новим стилем) 1809 року в містечку Великі Сорочинці Полтавської губернії. Миколою його назвали на честь чудотворної ікони Святого Миколая. Згідно з сімейними переказами він походив із

старовинного українського козацького роду і був нащадком відомого козака Остапа Гоголя, гетьмана Правобережної України (XVII ст.).

Мовно-музична культура рідної землі знаходила свій вияв у виховній практиці бабусі Тетяни Семенівни, маминої мами. Уже з дитячих літ вона заклала в юного Миколу любов до мови та відчуття слова. Згодом він захопився збиранням українських народних пісень, прислів'їв та приказок, готував матеріали до українсько-російського словника.

У 1818-1819 роках – навчався в Полтавському повітовому училищі.

У 1821-1828 – у Ніжинській гімназії вищих наук, де вперше виступив на сцені гімназійного театру як актор і режисер-постановник вистав «Едіп в Афінах», «Урок дочкам», «Лукавін» та багатьох інших. Майстерно зіграв роль Простакової у виставі «Недоросль».

У гімназії Гоголь особливо охоче вивчав давню українську історію, народні звичаї та усну народну творчість, з якими знайомився не лише з друкованих джерел, а й на ніжинських базарах, у передмісті Магерки, де мав багато знайомих. Пізніше ніжинські типи, окремі сценки увійшли до творів письменника.

У Ніжині Гоголь написав свої перші літературні твори і опублікував деякі з них у рукописних журналах та альманахах. Тут з'явилися його вірші «Италия», «Новосельє», «Непогода», «Две рыбки», «Битва при Калке», поема «Ганс

Кюхельгартен», сатири «Насмешнику некстати», «Нечто о Нежине, или Дуракам закон не писан», драматичні твори.

Мріючи про літературну діяльність, 1828 року Гоголь поїхав до Петербургу. Матеріальна незабезпеченість примусила його поступити на службу чиновником Департаменту.

1829-го він опублікував свій перший твір – поему «Ганс Кюхельгартен».

Того ж року в журналі «Отечественные записки» з'явилася повість «Басаврюк, або Вечір проти Івана Купала», перша з циклу «Вечори на хуторі біля Диканьки». Ці твори були романтичної спрямованості, підкріплені ґрунтовними знаннями усної народної творчості. Ліризм, проникливість і любов автора до зображуваного справляли враження на читача.

У цей же час Гоголь працював над книгами «Арабески», «Миргород» (1835) і займав кафедру історії у Санкт-Петербурзькому Імператорському університеті, але через короткий час змушений полишити професорську діяльність.

З 2-ї половини 1830-х років подальший розвиток таланту Гоголя пов'язаний з драматургією. Етапною стала його соціальна комедія «Ревізор» (1836). Невдовзі після прем'єри п'єси Гоголь виїхав на досить тривалий час за кордон, відвідав Німеччину, Швейцарію, Францію, Італію.

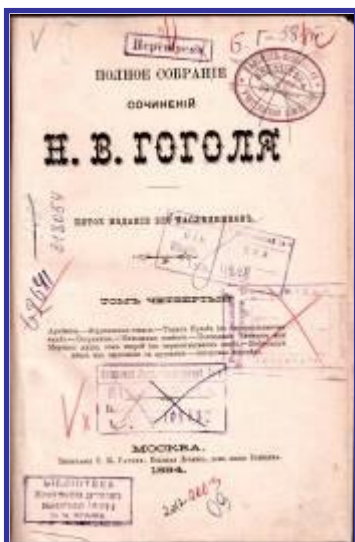
В Італії пише перший том поеми-роману «Мертві душі», що виходить друком 1842 року.

Тонке відчуття геніального художника збурювалось нежиттєвістю ним створених образів, і тричі друга частина великої поеми, багаторічна праця художника, спалювалася ним.

Останні роки життя письменника сповнені драматичних пошуків себе в Істині. Про це – у виданні 1847 року «Вибраних місць з листування з друзями», що, як і перший том «Мертвих душ», написані в Італії.

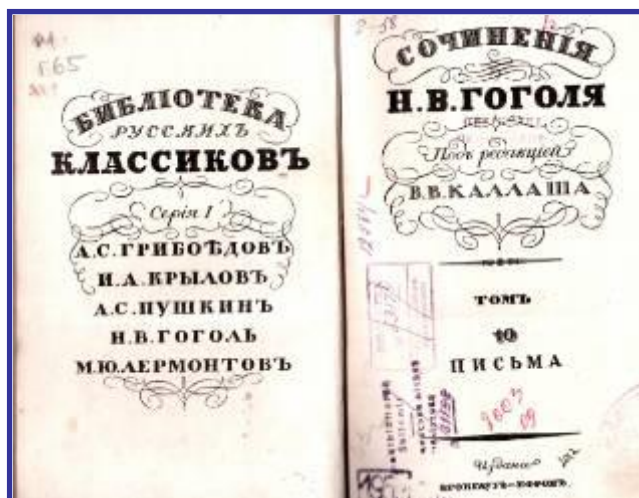
1848 року Гоголь повернувся до Росії, посилено працював над другим томом «Мертвих душ», але (за відомою в СРСР версією) незадовго перед смертю спалив рукопис. Невдовзі після цього Микола Васильович Гоголь помер.

Книги щодо творчості М. В. Гоголя, які є у фонді букіністичної літератури бібліотеки

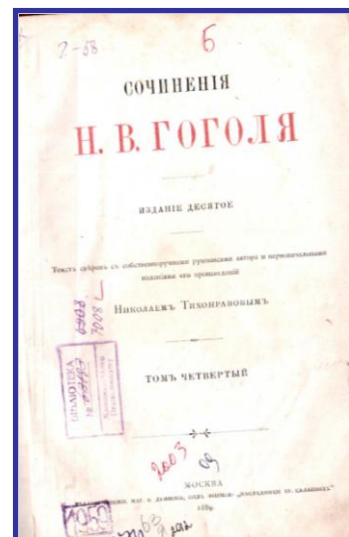
П'яте повне видання творів
М. Гоголя.
4 том містить «Арабески»;
журнальні статті і вибрані
місця з листування з друзями.

В дане зібрання увійшли
всі закінчені художні
твори М. Гоголя, його
вибрані статті та листи.
Т. 6 включає: статті зі
збірки «Арабески»; статті,
надруковані в
«Современнике»
1829-1839 р.; вибрані
місця з листування з
друзями. Видання
доповнені примітками.

Твори М. Гоголя в 10
томах, під редакцією
В. В. Каллаша, видані
Брокгауз-Ефрон,
орієнтовно в 1915 році
у серії «Бібліотека
російських класиків».

Видання творів М.В.Гоголя, розпочате з ініціативи та під керівництвом Н. Тихонравова, є найвідомішим з тих, що вийшли в дореволюційній Росії. Десяте видання цінне тим, що воно стало першим і найбільш серйозним результатом великої роботи з рукописами письменника, проведеної Тихонравовим в процесі підготовки та редагування зібрання творів. У кожному томі дано великі коментарі з викладом історії того чи іншого твору, опубліковані їх послідовні редакції, зроблено безліч уточнень за матеріалами архіву Гоголя, в тому числі його кореспонденції. Десяте видання стало повним науково-критичним зібранням творів М. Гоголя.

«Твори» М. Гоголя, 15 видання є додатком до журналу "Нива", редакція Н.С.Тихонравова. Томи 7, 11 – твори, що не увійшли до першого видання «Творів Гоголя».

Видання товариства друкарської та видавничої справи «Народна користь». Вміщує багато ілюстрацій, спеціально виконаних для видання художниками Васнецовим, Грандковським, Клодтом, Каразіним, Кустодієвим, Маковським, Мясоєдовим, Пимоненком, Савицьким.

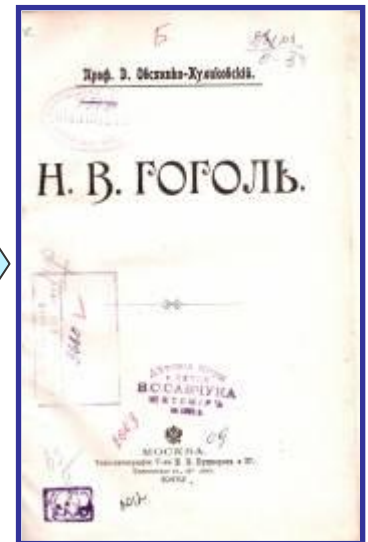
Знайомство з матір'ю Гоголя спонукало Пантелеймона Куліша (українського письменника, поета, фольклориста, етнографа) почати підготовку шеститомного зібрання творів і листів Гоголя.

Шенрок В. історик літератури, відомий знавець Гоголя. У 1901 році випустив дуже цінну працю «Листи Гоголя» (в 4 томах). Але на цих працях не припинилися вивчення письменника. З нагоди п'ятдесятиріччя з дня смерті Гоголя в 1902 р. було надруковано кілька важливих статей і заміток

Д. Овсянико-Куликовський – російський літературознавець та лінгвіст, учень і послідовник О. Потебні. Написав багато робіт про російських письменників-класиків ХІХ століття.

Зелінський В. А., 1853 р. н., с. Красносілка Житомирського уїзду Волинської губернії. Укладач збірника статей про М. Гоголя. Викладав у Московському Олександро-Маріїнському інституті та інших навчальних закладах. Книга вміщує вибрані критичні статті 30-х і 40-х років.

Н. Котляревський – історик літератури, літературний критик, публіцист. Перший директор Пушкінського Будинку (з 1910).

Одним з перших Аполлон Григор'єв виступив проти розподілу творчості Гоголя на ранню і пізню, на геніального художника і слабого мислителя, намагаючись показати листування письменника як закономірний результат всього його попереднього розвитку.

В. Виноградов – російський літературознавець і лінгвіст, академік АН СРСР (1946), доктор філологічних наук, лауреат Сталінської премії (1951). Отримав першу популярність завдяки літературознавчим публікаціям про стиль письменників-класиків і сучасників: О. Пушкіна, М. Гоголя, Ф. Достоевського, А. Ахматової та ін.

Калаш В. – історик російської літератури, народився в 1866 р., закінчив в 1890 р. історико-філологічний факультет Московського університету. Був членом редакції «Російська Думка». Калаш є одним з кращих знавців Крилова та Гоголя; писав також з етнографії та українознавства.

«Гоголь як націоналіст» та «Історичне значення творів Гоголя» – дві статті, що увійшли в книгу Арістова «Твори М. В. Гоголя з боку вітчизняної науки» (СПб., 1887), де автор розглядав твори письменника як історично точний матеріал для вивчення миколаївської Росії.

У словнику описуються реалії літературного тексту, епохи, в яку творив письменник, наводяться відомості з його біографії. Цей словник постає як історико-літературний, загальнофілологічний різновид авторського довідника.

Віртуальну виставку підготували:
зав. науково-методичного відділу **Бондарчук Т. А.**
та бібліотекарі науково-методичного відділу:
Клименко Т. Є., Романчук Р. М.